

(Αναρτήθηκε στο <http://blogs.eliamep.gr/mardas/peri-tis-anochis-sto-casus-belli-tis-tourkias-mia-anorthodoxi-prosengisi/>)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΟΧΗΣ ΣΤΟ CASUS BELLI ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ: ΜΙΑ ΑΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Του Δημήτρη Μάρδα

Αν. καθηγητή του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του ΑΠΘ
www.mardas.gr

Οι συζητήσεις αναφορικά με το Αιγαίο βρίσκονται, με κάθε αφορμή, στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος κατά τις διμερείς επαφές των αρχηγών κρατών Ελλάδας Τουρκίας, όπως και των Υπουργών Εξωτερικών των δυο χωρών.

Το ανατολίτικο παζάρι λοιπόν με την Τουρκία για την επέκταση ή μη των χωρικών μας υδάτων στα 12 μίλια καλά κρατεί από το 1974 και μετά, αν και το πρόβλημα, σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται στην ΕΕ φαίνεται στην ουσία να έχει λυθεί.

Θα μπορούσε να θεωρηθεί λάθος η οποιαδήποτε σχετική διαπραγμάτευση, όχι γιατί η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, που υπογράφηκε στις 10-12-1982 και τέθηκε σε ισχύ στις 16-11-1994 από τότε που το 100^ο κράτος-μέλος του ΟΗΕ την επικύρωσε, αλλά για άλλους απλούς και πρακτικούς λόγους.

Αναλυτικότερα, τα χωρικά ύδατα των 12 μιλίων αποτελούν μόνιμη επωδό σε όλους τους Κανονισμούς της ΕΕ με θέμα την αλιεία (π.χ. με θέμα τους ελέγχους που προβλέπονται στους αλιευτικούς στόλους). Ως γνωστό, οι Κανονισμοί, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου είναι δεσμευτικοί για όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ χωρίς παρεκκλίσεις στα όσα γράφουν. Επιπλέον αποτελούν *κοινοτικό κεκτημένο* για κάθε προς ένταξη στην ΕΕ κράτος, που υποχρεούται να τους αποδεχθεί ως έχουν. Υπενθυμίζεται ότι η ΕΟΚ υιοθέτησε τις διατάξεις της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας την 1-4-1988 αποδεχόμενη από τότε το όριο των 12 ναυτικών μιλίων (το *έως* τα 12 μίλια) στα χωρικά ύδατα των κρατών-μελών της.

Οπότε προς τι η συνέχιση της παράνομης κατά τα άλλα ‘απειλής χρήσης βίας’ μέσω του casus belli της Τουρκίας; Σημειώνεται ότι το εν λόγω casus belli που αποτελεί απόφαση όχι της οποιασδήποτε τουρκικής κυβέρνησης αλλά αυτής της ίδιας της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης της 8-6-1995 παραβιάζει επίσης: τις αρχές της παραγράφου 4 του Άρθρου 2 του Καταστατικού Χάρτη του ΟΗΕ, τα όσα αυτονόητα προβλέπονται στο Σύμφωνο της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας (ΝΑΤΟ), τα όσα έχουν συμφωνηθεί στην Δήλωση της Ισπανίας (1997) και τα όσα τέλος καταγράφονται στα συμπεράσματα της Συνόδου Κορυφής του Ελσίνκι το 1999.

Κατά τη Σύνοδο αυτή αποφασίσθηκε, εκτός των άλλων, η διευθέτηση με ειρηνικό τρόπο κάθε διαφοράς ανάμεσα στα κράτη-μέλη και στα προς ένταξη κράτη στην ΕΕ. Η Τουρκία τότε, βαπτίσθηκε απλά ως ‘επιλέξιμο κράτος’ για ένταξη. Παρά τη σθεναρή αντίσταση του τότε Πρωθυπουργού της χώρας Μπ. Ετσεβίτ, στα όσα πρόβλεπαν στα συμπεράσματα της Συνόδου κορυφής του Ελσίνκι, τελικά τα αποδέχθηκε.

Μια σωρεία λοιπόν κανόνων, συμφωνιών κ.ά. απαντά στο αμετακίνητο και εκτός των διεθνών κανόνων casus belli της Τουρκίας, το οποίο εκτός των άλλων προκαλεί σημαντικές *ζημίες* στην Ελλάδα, μέσω των υψηλών δαπανών της τελευταίας για αγορές οπλικών συστημάτων και όχι μόνο. Ένας οικονομολόγος μπορεί με ιδιαίτερη ακρίβεια να υπολογίσει το ύψος της συγκεκριμένης ζημιάς.

Εδώ, ως προς την πρόκληση τέτοιας μορφής ζημιών στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, αξίζει να αναφερθεί το εξής: Όταν κατά το 1925 η Ελλάδα απάντησε σε προκλήσεις της Βουλγαρίας που εκδηλώθηκαν στα σύνορα των δυο χωρών, κάνοντας 'χρήση βίας' και εισβάλλοντας για τρεις ημέρες στο έδαφος της γειτονικής χώρας προκαλώντας εύλογες ζημιές, η τότε Κοινωνία των Εθνών επέβαλε ένα πρόστιμο στη χώρα. Η ζημία που προκλήθηκε από τη 'χρήση βίας' λοιπόν μετρήθηκε και έδωσε ένα αποτέλεσμα μια ποινή. Το ίδιο ακριβώς μπορεί να συμβεί και με τη μετρήσιμη ζημία που προκαλεί η 'απειλή χρήσης βίας'.

Σημειώνεται ότι το άρθρο 2 παράγραφος 4 του Καταστατικού χάρτη του ΟΗΕ, που καλεί τα μέλη του Οργανισμού να «απέχουν από απειλή ή χρήση βίας» δεν κάνει διάκριση ανάμεσα στη 'χρήση βίας' και στην 'απειλή χρήσης βίας', θεωρώντας λοιπόν υποδεέστερης σημασίας τη δεύτερη.

Ερώτηση λοιπόν: Γιατί η Ελληνική κυβέρνηση δεν διερευνά τη δυνατότητα διεκδίκησης αποζημίωσης που προκαλεί η 'απειλή χρήσης βίας' λόγω του casus belli της Τουρκίας; Η αποζημίωση αυτή δικαιολογείται από τις πανάκριβες αγορές εξοπλιστικών συστημάτων, που προκλήθηκαν εξ' αιτίας αυτής της παράνομης ενέργειας της Τουρκίας; Οι αγορές αυτές αποτελούν ζημία για την οικονομία. Τι έχει να χάσει παίζοντας με νομικά τερτίπια απέναντι στην Τουρκία; Απολύτως τίποτα!.